

SLÄKT-EKEN

Medlemsblad för Blekinge Släktforskarförening

årgång 40

februari 2023

Årgång 40

Lite ur innehållet

Släktforskningens dag i Karlskrona och Bräkne-Hoby sidan 5

Från Tving till Ballard, WA sidan 6-8

Föreningsprofilen sidan 10

Danska nybyggare i gränstrakterna i norra Blekinge sidan 12-15

www.blekingesf.se

Styrelsen

Ordförande, pressansvarig,
ansvarig utgivare
Rune Kronkvist
Hagvägen 23
372 60 Bräkne-Hoby
runekronkvist@yahoo.se

Ledamot, vice ordförande,
datoransvarig
Tony Andersson
arthur.tony@gmail.com

Ledamot, båtsmansregistret,
släktforskarvärd, bokhandlare
Vanja Stjernberg
vanja.stjernberg@gmail.com

Ledamot, släktforskarvärd
Arne Sörlöv
arne@sorlov.com

Ledamot, släktforskarvärd
Curt Carlsson
curtcarlsson@icloud.com

Ledamot, släktforskarvärd
Jaina Karlsson
jaina.karlsson@bahnhof.se

Ledamot, släktforskarvärd,
skeppsgosseregistret,
redaktör
Suzanne Wernersson
sannanskonto65@gmail.com

Ledamot
Liselotte Lundgren
lliselotteelise@gmail.com

Suppleant, sekreterare
Ingrid Christensson
igmariach@hotmail.com

Suppleant, släktforskarvärd
Monica Hjertquist
monica.hjertquist@gmail.com

Släktforskarvärdar, övriga

Anita Aronsson
anita_aronsson@hotmail.com

Maj-Britt Johansson
majbrittjohansson@bredband2.com

Migrationsvärd

Katarina Möller
katarina.moller@gmail.com

Föreningens adress

Blekinge släktforskarförening
c/o Rune Kronkvist
Hagvägen 23
372 60 Bräkne-Hoby

Medlemsavgift 2023

195 kr för enskild medlem
100 kr för familjemedlem
Glöm inte ange namn, adress e-post
adress samt om du vill ha Släkt-Eken i
brevlådan eller som pdf-fil.
Bg 633-2720 Swish 123-2801009

Våra register

Attestregistret

Tommy Andersson, ansvarig
attestregistret@blekingesf.se

Blekinge båtsmansregistret

Vanja Stjernberg, ansvarig
batsman@blekingesf.se

Migrationsregistret

Katarina Möller, ansvarig
migrationsregistret@blekingesf.se

Skeppsgosseregistret

Suzanne Wernersson, ansvarig
skeppsgosseregistret@blekingesf.se

Stenhuggarregistret

stenhuggare@blekingesf.se

Föreningens hemsida

blekingesf.se

Föreningens epost

foreningen@blekingesf.se

Föreningens bokhandel

bokhandeln@blekingesf.se

Föreningens webadmin

admin@blekingesf.se

Släkt-Eken

Medlemstidning som ges ut med fyra nr
per år. För återgivande av signerade
artiklar, bilder & illustrationer krävs
tillstånd av författaren och
fotografen/illustratören. Författarna är
själva ansvariga för innehållet i
artiklarna. Citat får göras om källan
anges. Redaktören språkgranskar och
redigerar insänt material.

Släkt-Eken som taltidning? Kontakta
redaktor@blekingesf.se

DIGITALA BILDER FÖR TRYCK

Bilder tagna med digitalkamera

Välj högsta möjliga upplösning (flest
antal pixlar) och högsta kvalitet vid
komprimering av bilderna.

För skannade bilder

Fotografier: upplösning 300 dpi.

ANNONSERING I SLÄKT-EKEN

1/1-sida 1 000 kr

1/2-sida 500 kr

1/4-sida 250 kr

1/8-sida 125 kr

Medlemmar får gratis annons 1/16-sida

Nästa manusstopp: 2023-05-15

Tryck: CopyGraf AB, Bräkne-Hoby

ISSN 1403-3410

ORDFÖRANDE har ordet

Ordförande har ordet

Så har vi kommit in i ett nytt år, med nya utmaningar. Vi fortsätter med invanda aktiviteter såsom Släktforskarcaféerna, Släktforskarvårdar, Våra olika register, Ett höstmöte eller ska vi kalla det för en höstträff. Bokhandeln frodas och vi har en jämn ström av beställningar. Vi har tagit beslut att bara ta in sådan litteratur som är intressant för Blekinge eller som har en övergripande intresse för släktforskare, typ Sveriges dödbok. För att förnya oss och ge medlemmarna mer så har vi diskuterat någon form av gemensam utflykt till sommaren. Här vill vi ha förslag på lämpliga resmål, men det ska bara vara en dagsutflykt. Dessutom måste vi vara beredda att betala eventuell buss eller de som kör vid samåkning. Det hade varit trevligt om vi tillsammans kunde åka på något trevligt, där vi kunde få lite kunskaper men också en trevlig samvaro. Detta är lite av de tankar jag har inför det kommande året.

Som ni alla har uppmärksammat så höjdes medlemsavgiften i år till 195 resp 100 kr. beslutet togs vid förra årsmötet och anledningen var ökade kostnader för föreningen. Då hade inte de senaste prishöjningarna slagit igenom, men jag ser ingen anledning att höja medlemsavgiften en gång till redan nu. Medlemsantalet minskar och kanske beror det på ökad medlemsavgift, men också på att många av oss släktforskare har blivit äldre och kanske inte forskar lika mycket mer. Vi har ett litet tillflöde, men hoppas på fler nya medlemmar framöver. Intresset för

släktforskning har ökat, mycket beroende på de program som varit i TV med Genjägarna och Vem tror du att du är, som exempel.

Forskning med DNA har ökat och vi funderar på hur vi i Blekinge kan följa upp den trenden och hjälpa nya forskare att tolka resultatet. Jag hoppas vi kan hitta en bra lösning på detta. Att snegla på vad andra föreningar gör kan ge oss ett tips, men även från er medlemmar kan det komma idéer som vi kan ta till oss.

Nu hoppas jag vi slipper fler pandemier och att vi kan träffas som vanligt igen.

Rune er ordförande ett tag till.

REDAKTÖRENS RADER

På Släktforskningens dag som jag tillbringade i Bräkne-Hoby, så fick jag mig lite nära släktforskning till livs. Fram till mig kom Jan och Ann-Kristin Hammar från Rödeby, de kunde berätta en del om min pappa, som avled 1994. I unga år var Jan och min pappa kompisar. Jag fick veta att pappa hade en tysk blå motorcykel av märket MKV och senare en svenskbyggd Lindström. Det kördes både cross och på stockabana i Rödeby. Om dessa platser i Rödeby går det att läsa i Rödeby hembygdsförenings skrifter. Många intressanta saker kan man få sig till livs på Släktforskningens dag.

De historiska vibbarna känns rejält när jag sätter ihop denna tidning. Det är första numret av 40e årgången.

Jag har läst ...

... Den mystiske marinsoldaten och andra historiska berättelse från Blekinge, skriven av Per Hesselhielm.

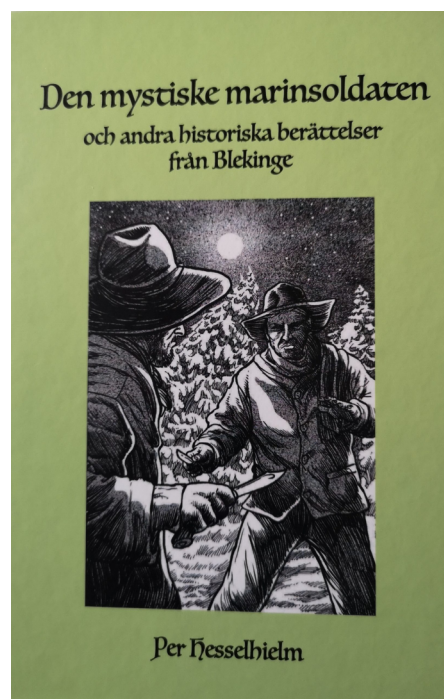
”Detta är berättelsen om drängen Måns Olsson som led av stora talsvårigheter på grund av svår stamning och som en följd av detta handikapp förföljdes och trakasserades.” Så börjar berättelsen om Måns Olsson, som 1874 sticker kniven i en man, på Kalmare värdshus. För detta fick han fängelse från 7 april till den 24 augusti 1874. Han dömdes för flera brott åren efter. I berättelsen får vi också veta vem Måns Olssons familj var. Måns föddes 1849 i Lilla Björkeryd i Hoby socken, son till Ola Jönsson och Carina Olasdotter.

Utöver detta kan ni läsa om Swän Dufwas svåra förbrytelse 1720, Mamsell Anna Margareta Kirchoff & byskolmästarna Thorsson och Wiberg, Den mystiske marinsoldaten Gustaf Bark och flera andra berättelser.

Detta är en läsvärd bok, inte bara för dig med anknytning till bygden kring Bräkne-Hoby, utan också även för den med allmänt intresse för människors livsvillkor i en förgången tid.

Boken finns i BLSFs bokhandel.

Rune

Föreningens bokhandel finns tillgänglig via hemsidan

www.blekingesf.se/bokhandel

Håll utkik då nya produkter kommer efterhand.

En recension av Släktforskarens lilla faktabok 4

Boken kom i bokhandeln hos förbundet lagom till Black Friday.

Detta är den 4:e boken i serie, om det kommer att bli fler faktaböcker återstår att se.

Jag läste boken med stort intresse, likt tidigare böcker är det som namnet är boken som är i A5 format fullspäckad med fakta, fakta som kan göra varje släktforskare kunnigare. Hur många gånger har man inte undrat varför det inte finns äldre kyrkböcker. Svaret får det självklart i denna boken. Ett avsnitt handlar om förstörda kyrkböcker. Svenska dagstidningar t o m 1830. Är en annan källa som bara forskade folk har nytta av.

Municipalsamhällen 1863-1900 är en annan

rubrik som släktforskare har nytta av. Boken avslutas med innehållsförteckning för föregångarna Faktabok 1, Faktabok 2 och Faktabok 3. Boken är författad av samma Mikael Hoffsten som tidigare böcker. Denna boken är tillägnad den namnkunnige Crister Lindström som avled under november.

Eftersits i Karlskrona – Släktforsknings dag.

Släktforsknings dag infaller den tredje lördagen i januari och det "hängde" stadsbiblioteket i Karlskrona på med att inbjuda till en eftersits torsdagen den 26 januari. Släktforskarvärdarna Ami Kjellander och Katarina Möller, tillsammans med bibliotekarie Linnea Berg, välkomnade åtta gäster runt bordet och visade hur man släktforskar på nätet med bibliotekets resurser. Att använda bibliotekens släktforskar datorer, där bl.a. ArkivDigital är tillgängligt, är gratis. Extra roligt var att flertalet besökte ett av bibliotekens arrangemang för första gången.

Vanja Stjernberg, Hans Kyhlbäck och Maria Kyhlbäck. Foto: Suzanne

Wernersson

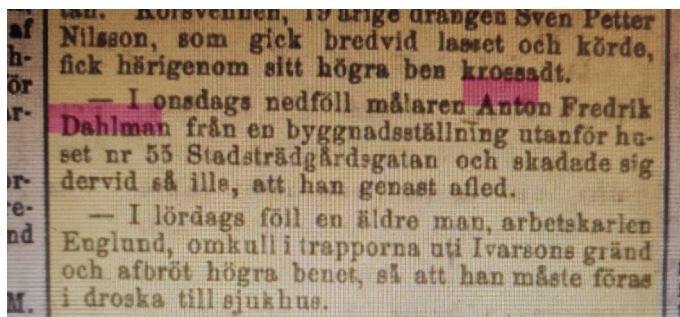
Jaina Karlsson, Ingrid Christiansson och Bo Lundgren. Foto: Suzanne Wernersson

Släktforskningsdag i Bräkne-Hoby

Kl 1100 öppnade vi upp dörrarna på Blekingearkivet i Bräkne-Hoby. Vi erbjöd Bokhandel och släktforskarhjälp. Även Bo Lundgren från DIS var på plats.

Ett 35-tal besökare hade hörsammat vår reklam om dagen.

Jag fick möjlighet att leta lite bland dagstidningar, en släkting till en besökare, hade hastigt avlidit i Stockholm 1883, släktingen var där och jobbade och var fortfarande skriven i hemförsamlingen Lösen. Det visade sig vara så

att släktingen som var målare hade trillat ner från en byggställning och omedelbart avlidit. Tidningen det stod i var Fäderneslandet.

Mot slutet av dagen kom en kille Bo Johnsson fram till undertecknad och räcker mig ett häfte, det står "Benson" på det. Bo berättar att denna bok/häfte vill jag donera till föreningen. Jag köpte den på en auktion i Sandbäck på 1980-talet, det är en släktutredning med knytning till USA och en Julius Benson. Blekingeknytningen är till Pieboda Svängsta. Tack Bo Johnsson. Monica i föreningsstyrelsen kommer att skriva en kortare resume av boken i ett kommande nummer.

Från ÖBH kom Sara Röner Janicke, hon pratade torpinventering med Rune och Lise-Lotte. Med undertecknad så diskuterades släktforskning och en tidslinje för en släkting som slutade sina dagar i Norge, men ska ha haft sitt ursprung i en helt annan del av Sverige. Att belägga personens resa genom Sverige är marigt men när två och även fler släktforskare slår sina kloka huvud ihop och lägger pussel så till slut så hittar vi svaret på släktgåtan.

I slutet av oktober förra året kom det ett mejl till föreningen från en man i Lakebay, WA, USA med det svenskklingande namnet Edward Swanson. Han berättade att hans släktingar emigrerade från Blekinge och att han försöker forska rätt på dem. Han berättade att han skulle besöka Blekinge om någon månad och behövde hjälp med att finna sina anor.

Jag svarade på Edwards mejl och frågade vad han visste och vad han ville veta. Han berättade att han funnit ett vigselbevis utfärdat 1909 i staden Seattle, WA som visade att hans "great great grandfather" (det är svårt att veta om det handlar om mor- eller farföräldrar när det heter samma sak på engelska) Oscar E. Swanson hade gift sig med en norsk kvinna. På vigselbeviset finns noterat Oscars föräldrar – August Swanson och Kirstin Abrahamson.

Oscar Edward Swanson skulle ha emigrerat runt förra sekelskiftet. Efter lite letande så var "sauken klaur" som vi säger i Karlskrona – frågan gällde Oscar Edvard Svensson som föddes 1884-01-10 i Gunnetorp 73, Tving. Oscar hade sju syskon och den första som emigrerade var Albert Vilhelm Svensson född 1878. Oscar lämnade sitt föräldrahem i Tving 1902 för att resa till sin bror Albert som skickat hem en biljett till Oscar. Tre av syskonen dog som små och av de resterande fyra var det endast den yngsta system, Hulda Svensdotter (1894–1981) som stannade i Tving – de andra emigrerade också.

Ett nytt meddelande kom från Edward att planen var att komma till Blekinge i början av december så det var bara att börja med traditionell pappersforskning för att snabbt försöka hitta eventuella släktingar att kontakta och höra om dom ville ha "Amerikafrämmat". När jag kommit en bit framåt i tiden så var det dags att "ringa en vän" och det var Ingegerd Holm i Rödeby.

Jag skickade det jag forskat fram till henne och nästa dag kom besked att hon funnit släktingar till familjen som fortfarande bor i Tving och var beredda att med kort varsel ta emot sin långväga släkting.

Det här är Oscar Svensson/Swanson som föddes 1884 i Tving och avled i en förort till Seattle i Washington 1959.

Den 7 december kom så Edward Swanson till Tving där han fick träffa Hans Östewall vars mormor var system Hulda Svensson som stannade kvar.

Edward Swanson och Hans Östewall utanför "lägenheten" Högalund under Måstad 83 dit familjen August Svensson flyttade 1898. Huset var betydligt mindre på den tiden.

När Edward kommit hem till Amerikat igen så bad jag honom skriva ner några rader om hur hans släktjakt började och jag frågade också om Oscar tagit med sig några svenska traditioner som levt kvar till Edward.

Här är en översättning av Edwards svar:

"Jag heter Edward Phillip Swanson men jag föddes som Edward Phillip Reeves. När jag var 23 år upptäckte jag att min pappa Edward Alan Reeves bytte sitt efternamn till Swanson eftersom det var hans familjenamn (Reeves var hans styvfars efternamn). Så jag gjorde samma sak och efter det så kände jag att jag ville veta vad detta efternamnet Swanson betydde och var det kom ifrån. Jag började med att fråga min pappa och min farfar Richard Alvin Swanson och han kunde ge mig lite information om sina föräldrar men inte så mycket, så han köpte ett abonnemang hos Ancestry.com och det var där jag hittade Oscar. Därefter hittade jag det hus som Oscar byggde efter att ha emigrerat till Ballard, WA och det finns fortfarande kvar. Dokumenten som jag fann på Ancestry var på svenska och det enda jag kunde förstå var att Oscar var son till August och Kerstin och att han var född i Blekinge men jag kunde inte tyda dokumenten utan slutade att söka. När jag för en tid sedan fick möjligheten att resa till Sverige bestämde jag mig för att försöka finna mer information och det var då jag fick kontakt med dig (läs: Katarina). Som svar på din fråga tog dom inte med sig några svenska traditioner vad vi vet om."

Hans Östewall tog emot Edward och visade honom runt i byn bl.a. hans anmoder Kerstin Abramsdotters (1855–1930) grav på Tvings kyrkogård. August Svensson dog 1914 endast 58 år gammal av njurlidande och i hans bouppteckning så står det att de fyra emigrerade bröderna bor i delstaten Washington så dom visste i alla fall var dom var bosatta då. Hans berättade att Hulda var ledsen eftersom hon inte visste vad som hände med sina storebröder efter att de hade emigrerat.

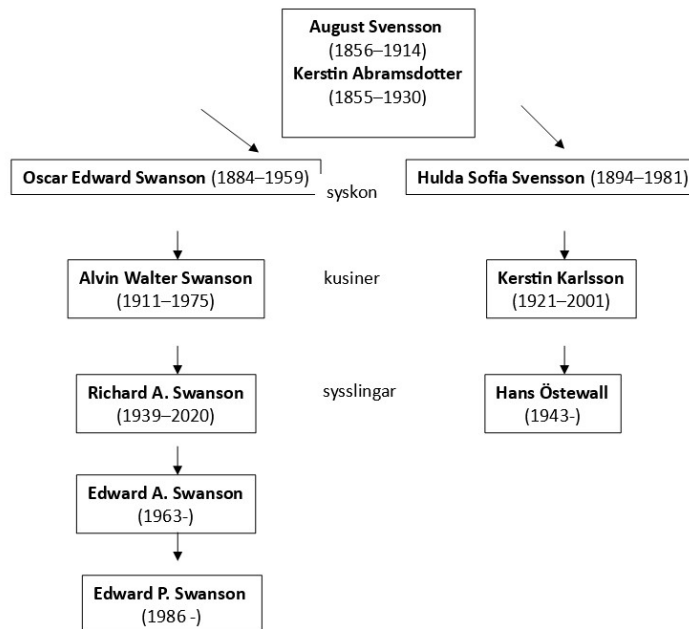
Det känns bra att kunna hjälpa Edward Swanson att kunna lägga pusselbitarna på plats så att han vet vilket arv han har fått från Sverige samtidigt som det säkert är skönt för slakten här i Blekinge att slutligen få veta vad som hände med bröderna i Amerika.

Hans Östewall och Edward Swanson, Blekinge i december 2022. Visst kan man se en likhet?

Edward planerar att komma på återbesök tillsammans med sina två söner när de blir äldre för att visa varifrån dom har sina rötter.

Källor: Kyrkböcker och domböcker via ArkivDigital och tacksam hjälp från Ingegerd Holm, Rödeby.

Kända svenskar med anknytning till Blekinge del 5

I tidigare numer av Släkt-eken påbörjade jag en serie med kända svenskar som har rötter i Blekinge. Här fortsätter jag. Finns det någon av er medlemmar som har släktband eller på annat sätt kommer i kontakt med dessa i er forskning, så vore det roligt att få publicera något av era forskningsresultat på ett enkelt sätt i kommande Släkt-Eken.

2. Fredrika Bremer.

1. Hennes mormors mor hette Brita Catharina Canterhielm och var född 1709 i Karlskrona. Hennes far var Nils Canterhielm, född 1659 och död 1712.

10. Björn Ulveaus, född 25 april 1945 i Lundby, Göteborg,[1] uppväxt i Västervik, är en svensk musiker (gitarrist), textförfattare och låtskrivare. Han är känd som medlem av Hootenanny Singers och Abba samt för sitt samarbete med Benny Andersson. Hans mormors mor, Emma Nilsson är född 1849 i Hällaryd. Se antavlan. Hur ska vi hantera de resultat vi hoppas kunna bygga upp? Det är inte bestämt ännu, men jag hoppas att på något sätt ska vi samla antavlor (stora eller små) och de ska finnas tillgängliga för forskning på något sätt. En del kanske vi publicerar i

Släkt-Eken andra kanske finna bevarade i vårt arkiv. Du som kan komplettera en publicerad antavla, eller har byggt upp en av från de namn som jag skrivit om i tidigare nummer, är välkommen med uppgifter.

Kanske du kan hjälpa mig och hitta fler med anknytning till Blekinge. Har ni något att bidra med så är ni välkomna med material.

Rune Kronkvist

**Hans Henrik
Hollström**

F 1739
Norra Mellby
D 1785 Österåker

**Brita
Charlotta
Hollström**

F 1777
Stockholm
D 1855
Stockholm

**Hedvig
Magdalena
Brander**

F ca 1743

D 1804
Stockholm

**Fadder
Hollström**

F ca 1681

D 1741
Norra Mellby

**Brita
Catharina
Canterhielm**

F 1709
Karlskrona
D 1743
Norra Mellby

Jöns
Hollström

Nils
Canterhielm
F 1659

D 1712

Magdalena
Charlotta
Billingsköld
F 1683
Stockholm
D 1772
Karlskrona

FÖRENINGSPROFILER

Bo Lundgren revisor i Blekinge släktforskarförening

Vem är du?

En hyfsat pigg 70åring som gillar att träffa folk. Har stort intresse av släktforskning, folkbildning, foto och kultur. Har några styrelseuppdrag i olika föreningar bland annat Kallinge Museum. ABF, Bromölla fotoklubb och DIS-Syd. Har och har haft en del revisionsuppdrag också i olika föreningar.

Varifrån härstammar du?

Född i Sölvesborg där det nu finns en Konsumbutik. Fick flytta till Kristianstad när jag var 7 år. Gick i skola i Kristianstad men hamnade till slut i Kallinge där jag bodde i cirka 40 år. Jobbade bland annat på Kockums och Djupafor. Mina anor är ganska utspridda från Rydaholm, Herråkra och Östra Torssås till Eljaröd, Södra Rörum, Gammelstorp och Mjällby. Mitt efternamn har hängt med släkten sedan 1750 talet. Jag blev ganska förvånad när jag upptäckte det.

Vad fick dig att börja släktforska?

Egentligen var det så att min far hela tiden pratade om att börja släktforska, men det blev mest prat. Jag fick då chansen att gå en studiecirkel i släktforskning ca 1993. Jag förstod att det var bra att gå en cirkel och lära sig rätt metoder. Jag fastnade ganska snabbt. Detta var på mikrokortens tid. Sedan konstaterade jag snabbt att man nog fick skaffa sig ett datorprogram för att hålla reda på släkten. Valet föll då på Disgen och jag har kvar samma program fortfarande, dock uppdaterat till senaste version. Har hämt en hel del där. Idag är det nog ganska omöjligt att släktforska utan dator.

Någon spännande upplevelse eller upptäckt inom din forskning?

Kanske när jag satt nere i Lund på ACS och läste en gammal dombok där morfars far var med. Brottet var vad idag skulle bedömts som ganska ringa, men vad som slog mig var noggrannheten i rättens arbete då man tog reda på uppväxtförhållanden och övrigt som kunde ha betydelse. Det var också intressant att läsa om händelsen som renderade i 5 månader på fängelset i Kristianstad. Kanske hade han det bättre där 1869 än som utfattig på socknen.

Släktforskning med DNA

Har nog gett både en och annan klarhet och flera nya frågetecken. DNA är ett bra komplement till traditionell forskning, men kan aldrig ersätta en välgjord släktforskning. Däremot har jag fått bekräftelse på att en hel del stämmer. Kan vara värt en del.

SLÄKTFORSKARVÄRDAR VT 2023

Jämfjö bibliotek

Suzanne Wernersson

måndagen den 13 mars 2023 16-18

måndagen den 24 april 2023 16-18

måndagen den 15 maj 2023 16-18

Lyckeby bibliotek

Ami Kjellander

måndagen den 13 mars 2023 Kl 16-18

måndagen den 17 april 2023 Kl 16-18

måndagen den 15 maj 2023 Kl 16-18

Nättraby bibliotek

Arne Sörlöv

onsdagen den 26 april 16-18

Holmsjö bibliotek

Arne Sörlöv

torsdagen den 23 mars 16-18

torsdagen den 24 maj 16-18

Karlskrona stadsbibliotek

Anita Aronsson

tisdagen den 16 maj 16.30-18.30

Karlskrona

Emigranter i släkten?

januari-maj 2023

Följande kvällar finns Katarina Möller i DigidelCenter på stadsbiblioteket och hjälper till med emigrantforskning.

onsdagen den 15 mars kl. 17-18:30

onsdag den 12 april kl. 17-18:30

onsdag den 10 maj kl. 17-18:30

Alla tider behöver förbokas antingen via telefon eller personligt besök på det aktuella biblioteket.

Ronneby stadsbibliotek

Jaina Karlsson och Liselotte Lundgren

måndagen den 13 mars 2023 1630-1830

måndagen den 17 april 2023 1630-1830

måndagen den 15 maj 2023 1630-1830

Hällaryds bibliotek

Ingrid Christensson

måndagen den 20 mars 2023 15 - 17

måndagen den 17 april 2023 15 - 17

måndagen den 15 maj 2023 15 - 17

Karlshamns stadsbibliotek

Catarina Montan och Björn Thorman.

Onsdagen den 1 mars 14-1630

Onsdagen den 15 mars 14-1630

Onsdagen den 29 mars 14-1630

Onsdagen den 12 april 14-1630

Onsdagen den 26 april 14-1630

Onsdagen den 10 maj 14-1630

NYHET

Olofströms bibliotek

Monica Hjertquist

Måndagen den 3 april kl.16-18 och

Måndagen den 8 maj kl. 16-18

Monica medverka även på en inspirationsträff där den 20 mars.

Mer om den kan du läsa på sidan 15 i detta nummer.

Bräkne-Hoby

Följande datum och tid är det släktforskarcafe på Blekingearkivet

16/3, 20/4 och 25/5, kl 17-19.30.

Danska nybyggare i gränstrakterna i norra Blekinge

av Anders Möller

Denna berättelse handlar om en del vad som tilldrogs sig i de mörka skogarna i norra Asarum socken nära riksgränsen mot Sverige. Efter många månaders djupstudier av Bräkne härads socknar och byar i gränslandet mellan Sverige och Danmark kan jag nu presentera ett delresultat av min forskning. Som källor har jag använt danska arkiv från mitten av 1500-talet fram till att Blekinge blev svenskt. Därefter har jag använt källor i de svenska arkiven. Det är stora luckor i det äldsta källmaterialet så jag vill inte hävda att allt som följer är exakt rätt. Flera uppgifter är behäftade med osäkerheter men jag vill samtidigt påstå att det är bättre att ha "nästan rätt" än att ha "exakt fel".

Första delen av 1500-talet var en tid som i många avseenden var väsensskild från de kommande århundraden a. Blekinge tillhörde Danmark sedan mer än femhundra år. Skogarna var vidsträckta, vilda och orörda och det fanns sannolikt fortfarande ganska gott om obrukade ängsmarker och glesbefolkade områden. Eftersom behovet av ny odlingsmark ständigt ökade stödde kungamakten nybyggande. I dessa

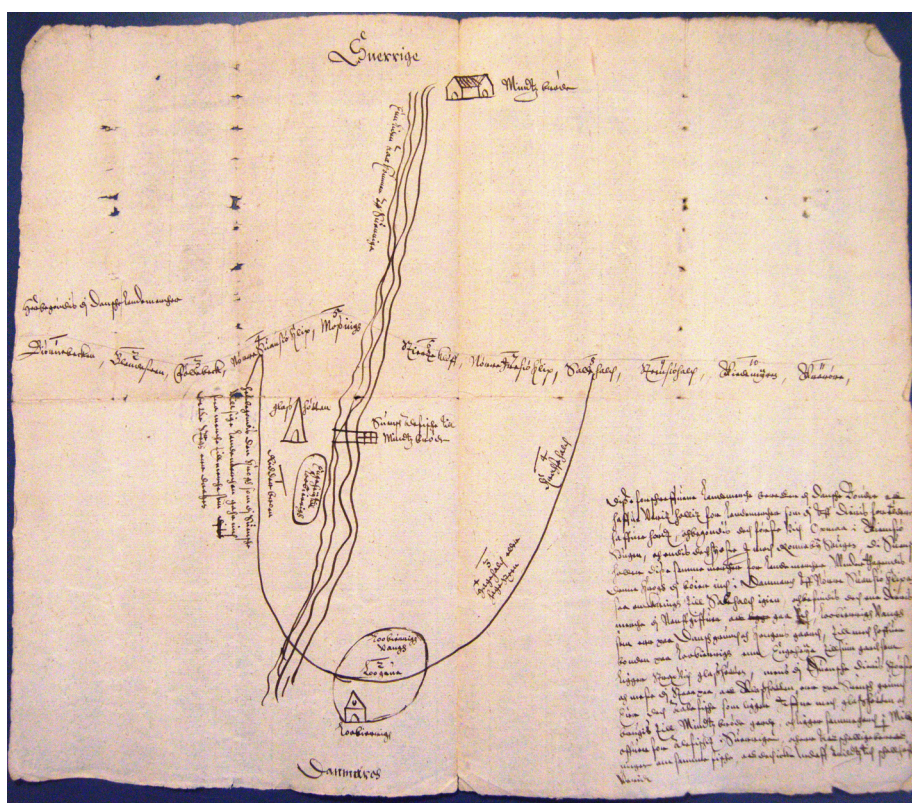
odlingsområdenas utmarker i de magra och svårbrukade skogsområdena i nordöstra Danmark och gränslandet mot Sverige röjdes och bröts ny odlingsmark och byggdes nya gårdar. Det var ett slitsamt och tungt arbete men samtidigt ekonomiskt fördelaktigt då den danska kungen erbjöd skattefrihet för nyupptagna hemman under flera år. Sådan nyodlad mark och nybyggda hemman benämndes som stubbegods. Kronan ägde jorden och bönderna ägde husen. Efter några skattefria år tvingades även nybyggarna att betala skatt till kronan.

I gränsområdena fanns samtidigt möjligheter att använda både den svenska och danska marknaden för att få avsättning för sina jordbruksprodukter. Priset på boskap och kreatur kunde variera mellan rikena men ofta fick bönderna bättre betalt för sina djur i Sverige än i Danmark. Gränshandeln var

naturligtvis kontrollerad så långt det gick och det var belagt med straff som sakören [böter] om man utan kungens tillåtelse idkade handel över landsgränsen. Men i de avlägsna och svårtillgängliga trakterna i norr var det svårt för myndigheterna att upprätthålla kontrollen och där fanns

många som vill tjäna på gränshandeln.

På en dansk gränskarta från 1603 visas gränsstenar som marker ut var riksgränsen mellan Danmark och Sverige gick. De följer i stort nuvarande länsgräns mellan Blekinge

och Kronoberg med en större och några mindre avvikelser. Den U-formade gränsdragningen visar dels ett ålfiske i Mieån som hörde till

Midingsbråte och en glashytta som låg på den svenska sidan. Då kartan varken är skalenlig eller välritad är de svårt eller omöjligt att med säkerhet geografisk placera in några byar och än mindre enstaka gårdar.

När man studerar gårdarnas framväxt i norra Asarum socken upp mot riksgränsen stöter man på ett par nybyggare vars namn har fått ge namn åt enskilda gårdar och framväxande byar. Å andra sidan hittar man också en nybyggare och brukare som omvänt tagit sitt namn från en plats där han levt och verkat. I källorna från år 1583 kliver dessa nybyggare fram ur historiens mörker.

Olof Gynning (känd 1583-1584) är sannolikt den nybyggare som rörde och bebyggde den mark som senare fick namnet Gyngamåla. Han försvinner ur källorna efter 1584. Kanske han flyttade eller kanske dog han. Fram till mitten av 1600-talet kallades stubbegodset [den första gården på platsen - nybygget] för Bøgemaale men kom sedan att byta namn till Gyngamåla.

Henrik Mogensen Skrubbe (känd 1583-1632) som 1583 varit skriven i Svansjömåla kom någon gång mellan 1584 och 1591 att bli ägare efter Olof Gynning till stubbegodset Bøgemaale bara någon kilometer söder om Svansjömåla. Där blev han sedan kvar till in död. Det har inte gått att hitta några handlingar som visar när Henrik Skrubbe övertog gården och inte heller om Henrik Skrubbe hade någon släktrelation med Olof

Gynning. Henrik Skrubbe hade minst två bröder Åke (känd 1591-1631) och Mats (känd 1591-1621) som båda i källorna kallades

Skrubbe. Båda levde vid sekelskiftet som bönder i Norra Hoka. Troligen fanns ännu en broder vid namn Störje (känd 1614-1632) men som inte kallades Skrubbe utan bara patronymikon Mogensen. Denne Störje köpte och sålde flera gårdar genom åren och kom över tiden att bo och bruka både Hjulemålå, Ire och Norra Hoka.

Nils Hjulare (känd 1583-1606) eller Nils

Tygesen som var hans riktiga patronymikon är en annan herre som är värd att nämna. Gården bokfördes i källorna som Gieddegølsmaale eller Giödegylsmalle som gården också skrevs ibland. Även här bytte hemmanet namn mot mitten av 1600-talet till Hjulemålå. Namnet indikerar att Nils Hjulare varit grundare av stubbegodset.

Som utvikning kan vi flytta oss framåt i tiden i Hjulemålå några år. Bonden Bengt Björnsson hade 1613-1614 fått lagfart på Hjulemålå och brukade gården tillsammans med sin bror Gumme minst till 1623. Därefter är det luckor i källmaterialet men 1644 kommer Bengt Björnsson åter fram ur skuggorna. Bengt hade flyttat till Hoka med familjen innan det så kallade Torstenssons krig bröt ut. Kriget var ett svenskt angreppskrig på Danmark som fördes både på dansk mark och till sjöss åren 1643-1645. När Björns dotter Kerstins i danska Hoka år 1644 skulle gifta sig blev det problem. Kerstins blivande make Gudmund Gertonsson var också från Hoka. Han hade rymt till Sverige efter att han 1643 ertappats med att haft utomäktenskapligt umgänge med en dotter till Henrik i Ringamålå. Straffet för detta brott

kunde på 1600-talet vara döden. Normalt skedde en vigsel i kvinnans hemsocken men Gudmund med eventuellt dödsstraff hängande över sig bodde vid tiden för vigseln i Bjällerhult i Almundsryd i Sverige. Därför kom vigseln att ske i svenska Urshult som var den svenska socken som låg alldeles norr om riksgränsen till Danmark och gränsade mot Asarum socken. Vigselnotisen i de svenska kyrkoräkenskaperna från Urshult 1644 lyder så här:

År 1644 den 28 mars vigdes i äktenskap tillsammans Gudmund Gertonsson i Bjällerhult i Ryds socken och Kerstin Bengt Björssons dotter i Hoka i Asarums socken i Danmark med bägges släkts samtycke och godemän i löfte för allt efter tal att äktenskapet dem emellan var av släkten i Danmark efterlåten, orsaken de i Sverige vigdes var närvarande krig emellan Sverige och Danmark; till visso som ovanskrivet är, äro dessa undertecknade och deras bomärke
Bengt Björsson i Hoka, pigans fader
Jöns Bengtsson i Hoka, pigans broder
Harald Bengtsson i Hoka och hennes broder
Löftesmän Britta (Bengts) i Bjällerhult
Lille Sven i Bjällerhult
Jöns i Råvekulla i yttre socknen

Låt oss sedan stanna till vid namnet Skrubbe. Att släkten tagit namnet kan bero på att de inspirerats av sjön vid namn "Skrubbe göl som nämns i protokollet från jordrevningen 1671. Under Hoka går det bl.a. att läsa: "Fiske uthi Skrubbe giöll och Meellsjöen samt fäladsfiske uthi Ellhöfren". Sjöarna Melesjön och Ällhölen går att hitta på de tillgängliga historiska och nutida kartorna. Däremot saknas Skrubbe göl helt i kartmaterialet. Den sjö som ligger närmast gården Norra Hoka kallas i kartorna för Hemgölen. Sjöar med detta namn finns i omedelbar närhet till flera av byarna norra delarna av Asarums och intill liggande socknar. En gissning är att dessa

"närmaste" sjöar döptes om i samband med något av skiftena på 1700- och 1800-talen. Andra förslag har dock dykt upp under resans gång. Det finns en sjö kallad Tvättegöl rakt österut från Ringamåla kyrka och ca 1,5 km söder om Gyngamåla. Denna skulle kunna vara Skrubbe göl som någon gång genom åren döpts om och fått det "nya" namnet Tvättegöl. Förslaget bygger på att "skrubba" och "tvätta" är två ord med samma innebörd. En annan källa uppger att i Skrubbeboda i Jämshög socken finns också en "Tvättegöl". I räkenskaperna för 1612-1613 omnämns en man Bendt Skrubbe i Gränum i samma socken. Om honom går det att läsa följande:

Benndt Skrubbe i Grenom afftinggedt for hand drabbte och ihjelslog Johan Skipper i Horseby och bleff sagdt at thillkomemens fredt gaff derfore

Ingenting i källmaterialet pekar på att Bent Skrubbe är släkt med Henrik, Åke och Mats eller att släkten Skrubbe skulle härstamma från Skrubbeboda i Jämshög.

Det finns ytterligare en tes att namnet skulle vara en förvanskning av det danska ordet "skouboe" [skogsbo på svenska]. Denna tes upplevs mindre sannolik då namnet förekom i en tid som helt saknade stavningsregler och där det skrivna ordet hade stort inslag av dialekt i sig. En genomgång av danska jordeböcker mellan 1583 och 1651 och mantalslängder mellan 1600 och 1632 visar att namnet Skrubbe förekommer skrivet på flera olika sätt. Skrubbe är i klar majoritet (36 gånger), Schrubbe (8), Skrobe (3), Skrobbe (3), Skouboe (3), Skrobe (2), Skruboe (1), Skrufboe (1) och slutligen Skauboe (1). Frågan kring ursprunget till namnet Skrubbe bör nog säkrast lämnas öppen och obesvarad.

Som kuriosas vill jag till sist avrunda med att det är känt att Henrik Skrubbe och hans hustru Elin hade minst tre barn, Nils Mats och Margareta. Inget av barnen kallade sig Skrubbe utan använde patronymikon. Någon förklaring till varför namnet Skrubbe försvann har inte gått att hitta. Man kan i alla fall dra slutsatsen att det var ett fåtal släkter som röjde mark, byggde och

brukade stubbegodsens och de tidiga gårdarna för att sedan bredda ut sig i norra Asarum. Henrik Skrubbes barn Margareta, Nils och Mats och senare deras barn brukade under 1600-talets andra halva både gårdarna Gyngamåla, Ire, Hoka, Hjularemåla, Påkamåla och Långeboda men det är en annan historia.

Källor

Sølvesborgs A Regnskaber Blekinge
Sølvesborg B Jordebøger Blekinge
Sølvesborgs C Ekstraskattemandtaller
Blekinge
Jordeböcker
Mantalslängder
Kyrkoräkenskaper
Kammarkollegiet Andra provinskontoret,
Jordrevningsprotokoll 1671
Skånska generalguvernementskansliet,
Trohetsförsäkran 1677
Bräkne härads domböcker
Skåne och Blekinges Riksgräns, Bertil
Karlsjö, 1995
Svenska freder och stillestånd 1249-1814, Ulf
Sundberg, 1997
Svenska krig 1521-1814, Ulf Sundberg, 1998
Lantmäteriets Historiska kartor

Notis från omvärlden och lokalt

Under december kunde SVT Blekinge berätta att Läsesällskapet är på väg att bli husvilla. Karlskrona kommun har sålt Nordenskjöldska gården där Läsesällskapet är inhytt, i för verksamheten optimala lokaler, samlingen innehåller ca 9000 böcker och en del av dem är upp till 300 år gamla. Samfast som köpt fastigheten vill använda lokalen till annat, så jakten på ny passande lokal pågår.

Från den 1a februari så är det en gemensam sida som gäller för de olika avdelningarna på Riksarkivet på facebook. <http://www.facebook.com/riksarkivet.se>

Släktband i SR P1 har sänts för sista gången. Det blev 18 år, 21 säsonger och över 200 program. Elisabeth Renström och Gunilla Nordlund har lett programmet. Alla programmen från 2004 och framåt hittas på <https://sverigesradio.se/slaktband> Systemserien Familjehemligheter som leds av Gunilla Nordlund startar nästa säsong i mitten av april. Det finns dock hopp om att det kommer att Släktband återkommer i höst, dock vet man ännu inte i vilken form.

Måndagen den 20 mars så bjuder Olofströms bibliotek och Blekinge Släktforskarförening in till en inspirationsträff om släktforskning. Träffen inleds med en kortare introduktion och du har sedan möjlighet att ställa frågor. Du kommer även att få en kort genomgång av den digitala tjänsten Arkiv Digital. Biblioteket bjuder på enkel fika. Föranmäla på 0454-936 00 eller på mejl biblioteket@olofstrom.se

Avs: BLSF c/o Rune Kronkvist,
Hagvägen 23, 372 60 Bräkne-Hoby

Du vet väl att du, som medlem i Blekinge Släktforskarförening, är försäkrad via Sveriges Släktforskarförbund. Detta är viktigt för dig att komma ihåg om det händer något.

Det är en olycksfallsförsäkring hos IF, som ersätter läke-, rese-, tandbehandlingskostnader samt kläder och personliga tillhörigheter, om det skulle hända dig något då du deltar i våra aktiviteter. Det gäller även resa till och från den aktuella aktiviteten.

Skulle det hända dig något så kontakta IF skadeanmälan på telefon 0771-56 00 00. Försäkringsnumret är SP 245896.

Har du frågor angående försäkringen så kontakta förbundskansliet på tel 08-440 75 50.

Vi hoppas att du aldrig behöver utnyttja försäkringen, men skulle det hända något så känn dig trygg vad gäller vissa ersättningar. Utöver detta så vänder du dig till ditt eget försäkringsbolag.